

D E O D U C E
MEDITATIO S. EPISTOLÆ

FESTO

S. M A T T H I Æ

Additis S. Patrum dictis, Quæstio-
numq; aliquot decisione, ad uberio-
rem textus cum opus
est explicationem, & Heterodoxorum refutationem.

Q U A M

In Regiâ Aboënsi Academiâ,

P R Æ S I D E,

DN. ÆSCHILLO PETRÆO, S.S.

Theolog, Doctore & Episcopo Aboënsi,

Examini subijcit in Auditorio Majori, horis solitis

Addiem Maji, Anni 1655.

C A R O L U S E R I C I P O R T U L I N U S
A L A N D U S.

Beda in hunc locum.

Dignam sibi pœnam traditor invenit, dum guttur quo vox proditionis exierat laqueo
necavit: dignum etiam locum interitus quaesivit, ut quia hominem & Angelos
zum dominum prodiderat: caelo & terræ prorsus, quasi aeris Spiritibus socians
dus,

Lyra in hunc locum.

Orantes dixerunt: Tu Domine qui corda nostri omnium &c. licet enim istos ele-
gissent ut notabiliores aliis, ut dictum est, propter quod super hoc implorave-
runt divinum judicium per temperationem sortium.

A B O Æ,

Impressa à P E T R O Hanson/ Acad. Typog.

*Admodum Reverendis, Humanissimis, Politissimis
ac Doctissimis Viris,*

DN. BOETIO MURENIO Pastori Ecclesiæ quæ
Deo colligitur in Saltwiff/ Vigilantissimo, ut, & Præposito
Alandensium Gravissimo, Promotori ac Mecœnati certif-
simo.

DN. GUDMUNDO ROTHOVIO Oeconomo
inclyti Templi Chatedralis urbis Aboënsis Attentissimo.

DN. BRYNOLPHO MAGNI Pereximij vicissim
Templi Chatedralis Aboënsis Ecclesiastæ fidelissimo, nunc
Ecclesiæ; quæ habetur apud Sundh/ in Alandia Pastori desi-
gnato vigilantissimo.

DN. WILHELMO de Gårdam/ Jllustriss. Dn. CHRIS-
TINÆ Horn dispensatori aulico atq; Apologistæ pruden-
tissimo, Fratri suo conjurato svavissimo.

DN. MATTHIÆ BENEDICTI HEDEMORO,
Rectori Scholæ quæ habetur in Alandia apud Saltwiff Dili-
gentissimo.

DN. JOHANNI MARTINI Ceteroot/ Vice-Pa-
stori in Sundh/ populari suo percharissimo.

*En ego? Fautores, quam non meliora Valerem,
Pignora quam nitidi fontis tractare salutis;
Hocce igitur placido, fautores cernite vultu.
Ingenij sacrum studium quod porrigo vobis.
Inspiciendo animum, veniam concedite facto,
Quo mens grata manet, certè dum firma vigebit,
Accipite hac facili vultu, servate clientem,
Ipse Deus faxit vos cernere Nestoris Annos!*

Theologicam hancce Epistolam meritò propter
merita officiosè destinat

Carolus Portulinus Responds

MEDITATIO S. EPISTOLÆ
FESTO S. MATTHIÆ

In Sanctæ & summæ Laudandæ Trinitatis, Patris, filii
& Spiritus Sancti nomine,

M Agistro Symphonie, ne perdas; Psal-
mus Asapho, & canticum. Celebra-
mus te Deus, celebramus: nam pro-
pinquum nomen tuum, enarramus mi-
rabilia tua. Quum excepero conventum, ego rectis-
sime judicabo.

*Solutas terra omniumq; habitato-
rum ejus, ego aptabo columnas maxime. Psal, 75, v.*

2. 2. 3. 4. Quibus verbis Psalmista exponit gratitudi-
nem Ecclesiæ & omnium piorum, præsertim in hoc
quod loquitur de Dei operibus de miraculis ejus & bene-
ficiis variis, suo populo præstitis præter omnem expecta-
tionem, qualia miraculosa beneficia Deus cum primis
exhibuit, & præstitit in educatione populi Israelitici ex Æ-
gypto, cum omni plaga, quâ Ægyptios graviter affixit
in propriis suis corporibus, in bonis & possessionibus,
Servavit Israelitas semper incolumes & sine ulla læsio-
ne vel incommodo, custodivit eos ut pupillum oculi,
fuit murus aheneus pro eis. Quod in mari rubro fecit,
dividendo illud, per medium ducendo populum super
aridam. Pharaonem insequentem cum toto exerci-
tu horribiliter aquis immerisit & suffocavit. Quanta
in deserto facta! Horum miraculorum sæpius recor-
dari Ecclesiam Dei dicit David & sibi ob oculos ponere
cum laude & gratiarum actione. Sed potissimum ex-
tollit Ecclesia Dei singularem bonitatem & clementiam,

A

quod

quod mundum ita dilexerit, ut filium suum unigenitum daret, ut omnis qui credit in eum, non pereat sed habeat vitam æternam Joh. 3. Quod miserit filium suum in carnem ut sua morte redimeret genus humanum à morte æterna, potestate Diaboli & inferno. Et ad hanc suam dilectionem erga genus humanum per totum mundum divulgandum viros eximios Spiritu S. donatos emisit Apostolos, in scola informatos à Spiritu Sancto solennitèr & miraculosè doctos in die pentecostes, inter hos viros est S. Matthias, de cujus ad Apostolatam electione textus explicandus agit,

O Remus etiam Deum ut hanc Epistolam ita meditari queamus ut cedat in nominis Divini gloriam, nobis in augmentum & incrementum doctrinæ & bonorum operum, in spem & fiduciam, & tandem in æternam beatitudinem, dicamus igitur Pater noster &c.

TEXTUS Act. 1. v. 15. ad finem.

Post descriptionem ascensionis Christi in cœlum, subiicit S. Lucas relationem, quid egerint Apostoli, dicit quidē eos reversos à spectaculo mirabili & jucundo Ascensionis Christi in cœlum Jerusalem, in cœnaculum illud in quo congregati erant cum Christo in esu agni paschalis & valedictoria ejus ante passionem concione, & precibus & orationibus occupatos, adfuisse etiam in cœnaculo illo mulieres, Mariam Iesu matrem, cum suis fratribus, nec non alios pios, ad viginti centum homines. Coram hoc cœtu S. Petrus elapsis aliquot ab ascensione Christi diebus, orationem & concionem habuit ad præsentes, de interitu horribili Judæ proditoris Christi, & Prophetiam Davidis hac ratione impletam, quoad illius interitum & exclusionem è numero Apostolorum

lorum, Psal. 69. v. 27. jam dicit S. Petrus instare impleti-
onem hujus Prophetiæ, quoad successionem in officio &
loco Judæ. Ideoq; eligendum aliquem monet succes-
sorem ex illis qui fuerunt cum Christo ab illo tempore,
videlicet post baptismum Johannis usq; ad ascensionem
ejus in cœlum, quo in ejus scholam & familiaritatem ve-
nerunt, propterea etiam duo constituti sunt, ex quibus
unus fuerit Judæ successor. Præmittunt itaq; precatis
onem seriam ad Deum, ut ille ostendat, quem eligeret
ex hisce duobus, ut occuparet partem ministerii Aposto-
lici. Postea sortes miserunt, & fors cecidit super Mat-
thiam, qui etiam cooptatus est in numerum Apostolo-
rum. Admonemur tertii præcepti, requiri ad verbi
Dei promulgationem & propagationem certos mini-
stros. Excitamur ad orandum: Sanctificetur nomen
tuum.

P A R T E S.

1. *De vacantia & defectu in munere Apostolico
per interitum Judæ proditoris Christi.*
2. *De vocatione Matthiæ in illius locum per
sortem.*

Atq; hæc sunt istæ Partes, quas hæc vice breviter & sim-
plicitè tractare constituimus: Omnipotens & æternus
DEUS Pater noster cœlestis dilectissimus, nobis omnibus benedi-
cat, cunctaq; utilitè & fructuose cedere faciat.

P R I M A P A R S.

In qua meditamur.

I. Quis primus proposuerit

hoc negotium de defectu personæ in numero Apostolo-
rum

rum duodenario. Hoc indicat S. Lucas, cum dicit S. Petrum stetit in medio discipulorum videlicet tunc præfatum, ac verba fecisse de hac vacantia & defectu personæ in numero Apostolorum; S. Petrus etsi non erat superior reliquis suis coapostolis, tamen erat senior, inter primos qui vocati erant in scholam Christi. Jam Christus ignovit & condonavit lapsum illum, quo abnegavit Christum, & pluribus verbis oves suas pascendas ei commisit, pluribus usus verbis & interrogationibus, an diligeret Christum, & mandatis ut pasceret oves & agnos Christi? ne dubitaret planè se vocatum ad munus Apostolicum post suum lapsum, non enim aufugit Petrus, sed etiam abnegavit Christum. S. itaq; Petrus ut Apostolorum senior suscepit curam resarciendi hanc vacantiam non sine etiam reliquorum collegarum suorum consensu & voluntate, ut eorum etiam nomine rem hanc corâ omnib; præsentib; deliberandâ proponeret.

L. C. Seniorum est cum primis curam gerere publici boni, Reip. & Ecclesiæ, familiæ quoque. Patriarcha Jacobus in charitate annonæ, cum in terra Canaan habitaret cum suis filiis, & audiret frumentû vendi in Ægypto, & filii non ita attenderant quid in granario esset, sed comederunt securi, donec fames venisset ut armatus miles in eos, cui resistere vix potuissent, tunc pater senex alloquitur eos & ad comparandum pecuniâ frumentum ex Ægypto adhortatur. Gen. 42. v. 1. 2. Ita Ecclesiæ præsidēs, Episcopi ut seniores curam habeant suarum Ecclesiarum, ut moneant pastores vel alios verbi Dei ministros, ut maturè illius defectus, & vacantia curam habeant; sicut etiam Apostolus Titum jubet in Creta constituere Pastores & verbi Dei præcones. Ecclesiæ quod; interest ut diu pastore bono non careant.

careant. Ne quibusdam incipientibus licentia prout volunt, vivendi concedatur, ideoq; susq; deq; habent, contingat ne eis pastor nunquam, verum stulta est ejusmodi oscitantia, quare potius orandum ardentem, ut DEUS det viros, qui quærant Ecclesiam regere jam pastore orbatam. Oremus: Sanctificetur nomen tuum.

II. Causam vacantia in munere Apostolico & numero illo duodenario. Hanc indicat S. Petrus dicens: Viri fratres, Scripturam oportet impleri, quam Spiritus S. antea prædixit per os David de Iuda qui fuit dux eis, qui comprehenderunt JESUM. Hic inquit S. Petrus, cooptatus fuit in numerum nostrum & particeps nostri officii, verum hic comparavit agrum prætio injusto, suspendit se & viscera ejus effusa sunt. Et hoc est manifestum, inquit, omnibus habitantibus in Jerusalem, siquidem hic ager hodieq; vocatur eorum lingua akeldama, ager sanguinis. Scriptum est, inquit, in libro Psalmorum: fiet domus eorum deserta, & non sit, qui habitet in ea, & officium ejus accipiet alter. In causa vacantia & defectus personæ in numero duodenario indicatur, videlicet quod Iudas Ischarioth qui fuerit dux eis, qui comprehenderunt JESUM, ad id prætio conductus, triginta argenteis; Postea penitentia ductus, quod sanguinem innoxium prodidisset, conscientia stimulis exagitatus, in desperationem de gratia Dei incidens, seipsum de medio sustulit horribili exitu. Quod Iudas dicitur agrum comparasse prætio injusto, triginta illis argenteis, sic intelligendum, quod comparavit agrum non sciens, ideoq; nec sibi, sed quia pecuniam comparavit proditione sua, quam pecuniam
postea

postea sumi sacerdotes collocarunt in emendo agro pro
ca miterio exterorū, qui ager retinuit nomen Akeldama
sive agri sanguinis Atq; ita acciderat vacantia in numero
Apostolorum qui debebant esse duodecim, ex præscri-
pto Christi ante ejus passionem & mortem, qui etiam
fuerunt duodecim.

L. C. Quod quis deponitur propter scelera
& flagitia, à suo gradu & dignitate, quam legitima & di-
vina vocatione acquisivit, id DEO non adscribendum,
DEUS non est volens iniquitatem, nec delectatur incom-
modis hominum, verum quia justus est in operibus suis
omnibus, non potest ferre sceleratos & impios in ho-
noris gradu, in quem eos collocavit, sed deponit eos. Ita
de iudicibus & magnæ eminentiæ hominibus canit Da-
vid Psal. 82. per totum. Et de aulæ suæ ministris dicit
David Psal. 101. per totum. Videant itaq; in magna di-
gnitate & honore constituti, ne ob malefacta deiiciantur
de suo gradu. Melius esset non exaltari, quam ex alto
deponi. Oremus: ne nos inducas in tentationem Sed
libera nos à malo. Simus ita animati ut David Psal. 119.
v. 57. & v. 101. 102, 103. 104. v. 116. 117. 124. 125. 173. 174.
175. 176.

III. Prophetiam Davidis de
hac vacantia & interitu & remotione Judæ ab of-
ficio Apostolatus. Vaticinatus est David Psal 69, v. 27.
Cujus verba S. Petrus adducit videlicet hæc: fiet habitatio
eorum deserta & nemo habitet in tabernaculis eorum;
S. Petrus addit hæc verba: & Episcopatum ejus accipiet
alter. Quæ additio ipsi prophetiæ Davidis non repu-
gnat. Cæterum apprime notandum hanc Davidis
Prophe-

Prophetiam à Spiritu S. prolata de excidio Judæ, minimè fuisse causam quod Judas perierit, sed ideò hoc prædictum quia eventurum erat, ut ostendat Deo etiam futura nota esse æquè ac præsentia.

L. C. 2. Mutationes quæ accidunt in mundo, in hoc vel illo statu, non fiunt ignorante Deo sed sciente & permittente ideò; ejus providentia minimè fallitur vel irrita est. Videtur quidem interdum fieri magnæ in mundo confusiones, quasi Deus nihil harum sciret & earum esset planè ignarus, ac proinde dicit David Psal. 14. v. 2. Simus itaq; animo imperterritus, etiamsi omnia sursum & deorsum fieri videantur. Deus enim videt jam incognitum nihil videt quod non moderari potest in suam laudem, in malorum pœnam & piorum promotionem commodumquè. Ita se consolatur David Psal. 73. v. 1. seq. per totum.

L. C. 2. Videmus consensum Sacrorum librorum, veteris & Novi Testamenti, & quomodo novi Testamenti scriptores citatione dictorum ex illis libris confirmant authoritatem librorum V. T. ut ita demonstrent eorum etiam in Ecclesia N. T. usum & utilitatem.

SECUNDA PARS.

Fuit pars prima in consideratione vacantia & defect⁹ qui acciderat excidio Iudæ; in hac altera parte videndum restat, quomodo successor constitut⁹ in locum Iudæ.

In quâ meditamur:

I. Necessitatem successoris constituendi. Allegat S. Petrus etiam hic scripturam

pturam ex libro Psalmorum, ut videre est ex Psal. 109. v. 8. Allegat itaq; S. Petrus hæc verba, quæ Spiritus protulit & huc accommodat ad probandum, alius in locum Judæ surrogandus sit. Unde dicit Apostolus: Oportet itaq; ex his qui nobiscum fuerunt, testem esse resurrectionis Christi, q. d. S. Petrus constat toti huic urbi de excidio Judæ, & quæ fuit hujus causa, videlicet quia per avaritiam suam prodidit Christum Jesum, tantam vexationem conscientia sensit in se Dei justitiam ut se ipsum interimeret, & ager emptus illâ pecuniâ quam ille mercedis loco accepit, ager emptus in sepulturam peregrinorum, qui ager jam vocatur ager sanguinis, adeo ut sit jam res satis cognita, Iudam non amplius superesse, & propterea hunc locum adhuc vacare. Cum verò præceptum divinum effectui dandum, & alius in locum substituendus, utique hoc non intermittendum sed quantocius expediendum hoc negotium.

L. C. Quæ noverimus divinae voluntati esse conformia & consentanea, à Deo demandata, illæ utiq; non usq; deq; habenda sed maturè exequenda; Præsertim illa quæ concernunt publicum bonum. In Ecclesia quidem in locum alterius nemo se intrudere debet in ministerio Ecclesiastico, nemo debet alterius panem concupiscere. Non concupisces domum proximi tui ideoq; S. Petrus probat evidenter coram suis auditoribus q. non sit ampliùs cogitandù de Iuda, quod is ad hanc functionè rediturus, sed de alio cogitandù præficiendo huic officio. Ideoq; Episcoporum è officium, vacantibus Pastoribus in Ecclesiis constituere successores ut nihil desideretur in vinea Domini & messe ejus; à Deo petendi boni operarii, non e. conducit Ecclesiae, esse diu sine Pastore, sicut neutiquam proficuum est ovibus diu carere Pastore propter

pter lupos insidentes simplicibus ovibus; bonus Pastor salutaria pabula quærit ovibus, custos est ovium, lupos & alia animalia rapacia quantum potest, arcet, ideoquæ & Christus se cum bono pastore comparat, Joh. 10. Et Ecclesia sibi gaudet de tali pastore, Psal. 23. per totum.

II. Unde successor desumen-

us. Postquam ostendit S. Petrus successorem esse constituendum in locum Judæ, jam ostendit ex quo hominum genere & statu vitæ desumendum esse censeat illum successorem. Oportet, inquit, aliquem ex his viris qui nobiscum fuerunt omni illo tempore, quo Dominus Jesus ingressus est & exivit nobiscum à baptismo Johannis in eam usq; diem, quo à nobis assumptus est, nobiscum testem fieri resurrectionis ejus. Quibus verbis S. Petri indicatur, quod non aliquis rudis doctrinæ Christianæ & novitius in illa, constituendus esset successor, sed qui à Christo assumptus fuisset in ejus Scholam mox inde ab initio, quo cæpit Christus prædicare publicè & privatim etiam discipulos informare & præparare in usum sacri ministerij.

L.C.I. Ad officiû docendi & sacra administrandi non qui vis desumendi, sed benè versati in schola Christi, qui prius didicerunt doctrinam & illam quam proponere debent, qui est in conversatione & vita sua & moribus inculpabilis, quantum in hac humana infirmitate fieri potest. Ita Apostolus vult desumere successorem & collegam in officio Apostolico illum, cujus nota erat vitæ integritas & irreprehensibiles mores. Constituendus aliquis, inquit, ex illis qui nobiscum fuerunt tanto tempore per tres & ultra annos. Talem requirit Apostolus in

ministerio Ecclesiastico 1. Tim. 3. Oportet Episcopum esse irreprehensibilem &c. v. 1. seq. ad v. 8. 1. Tim: 4. v. 6. seq. ad finem capituli 1. Tim. 5. v. 1. 2. 3. Tit. 3. v. 1. 2. 10. 11.

L. C. 2. Doctores Ecclesiæ doctrinam catechetica cum primis tractent & minimè negligant doceant Christum resurrexisse ex mortuis, sicut & mortuum & passum pro peccatis totius generis humani, illum esse agnum tollentem peccata mundi, illum mortuum propter peccata nostra, & resurrexisse propter nostram justitiam. Et 1. Cor. 2. Apostolus summam sapientiam æstimat scire Jesum Christum & hunc crucifixum, v. 1. seq. ad v. 9. Philip. 3. v. 7. seq. ad v. 15.

III. Successoris constituen-

di modum. Constituerunt, inquit S. Lucas, duos in electione, Josephum qui vocatur Barsabas cognomento Iustus, & Matthiam. Hi ambo fuerunt prius in schola Christi educati informati, & ab Apostolis probati, quod essent apti ad hoc ministerium, verum duos assumere non placuit Deo retinendus tamen adhuc duodenarius Apostolorum numerus, donec S. Paulus etiam accederet huic numero ex schola Phariseorum. Quia v. scire haud potuerunt uter horum divina voluntate desumendus esset ad hoc ministerium, utuntur medio duplici ad indagandum & scrutandum Dei voluntatem, utrum vellet eligere. Primum medium est ardens ad Deum invocatio hunc in modum composita: Tu Domine qui novisti corda omnium, ostende utrum tu eligeris ut accipiat ministerium hoc Apostolicum, unde Judas excederat pergens ad locum suum. Insignis precatio, qua & Deo tribuitur sua laus, quod sit omnium cordium

cordium scrutator, coram ipso nihil abditum in intimis cordis penetralibus, ut canitur Psal. 139. v. 1. seq. ad v. 18 Petunt ut evidenti signo significet quem desument collegam, per medium quod adhibere statuerunt videlicet per jactum sortium. Hac oratione præmissa ab omnibus præsentibus adhibetur usitatum tunc temporis & sine dubio à Spiritu Sancto probatum, jaciunt sortem, & fors Apostoli futuri cecidit super Matthiam & non super Josephum, Sortium usus à DEO interdicitur prov. 16. v. 33. Licet Joseph præstantior potuerit videri ac aptior ad Apostolatam quàm Matthias, illum Matthiæ ut superiorem præferunt, tamen eligitur à Deo Matthias; atq; ita convenit hoc nomen huic Apostolo, significat enim Matthias illum, qui donatus est à Deo. Hic, inquit S. Lucas hac ratione cooptatus in numerum Apostolorum undecim, ita completus numerus duodenarius Apostolorum.

L. C. 1. Cum dubium est de aptitudine unius præ altero ad officium aliquod administrandum, licet æq; aptus videri potest ac alius, & æq; alius atq; hic quam cogitamus præficere isti functioni, nescimus tamen quem Deo cum primis placeat adhibere, & qui melius rem expediat, rectè & piè Deo commendatur hoc negotium dirimendum, ut etiam absq; sortium jactu in animis nostris ingeratur cogitatio de hoc vel illo præferendo aliis. Cum itaq; Ecclesiæ vacanti & pastore opus habenti offertur vel mittitur aliqua persona, una vel plures, Deus orandus ut illum eligat & amicos eorum ad illam personam eligendam flectat quæ ei Ecclesiæ aptior esse quæat. Deus novit corda, unde officii administratio procedit. Et Christus docet orandum esse Dominum n. essis, ut mittat operarios in vineam suam.

L. C. 2. Quem Deus eligit & mittit, acceptan-
dus est nec indignè ferendum, quod Deo aliud placuit
quam nobis, nostrum est dirigere nostras cogitationes &
vias ad nutum Dei, nos in nostro iudicio falli possumus
& errare, Deus v. minimè. Neq; decet agrè ferre
quod alii nobis in electione præponantur. Deus scit
quis cuilibet operi & officio aptus. Præficit hunc illi
officio, alium alij functioni. Moſen elegit in impera-
torem & ducem populi, fratrem ejus Aronem in docto-
rem & ſacerdotem populi. Quare ita faciat? Quis co-
gnovit mentem Domini? ille qui vocatur à Deo, intel-
ligit & videt ſe legittimè ad eodè; à Deo vocati, quamvis
deprehendant ſe corruptiorem & infirmiore ad tale o-
nus geſtandum, tamen non detrectet, non tergiverſetur
ſed eat quo mittitur, ita ſe feciſſe dicit Paulus, cum vo-
catus eſſet ad Apoſtolatam. Gal. 1. v. 11. ad v. 18. Tergi-
verſati ſunt Sancti Prophetæ quidem nonnulli, propter
periculum in functione prædicandi verbum Dei, quia
veritas odium parit, ſed vincit tamen Dei voluntas; huic i-
taq; parendum ac dicendum? Ecce ſervus Dei, fiat tua de
me bona voluntas.

Clementiſſime Deus pater cœleſtis qui juſto
tuo iudicio proditorem Judam è numero ſervo-
rum tuorum Apoſtolorum excluſiſti, & alium in
ejus locum ſuſtituiſti, gratiam quæſumus largire,
ut nos qui in officio prædicationis Evangelii ſu-
mus conſtituti, & nobiſcum noſtri auditores, af-
ſuſu S. Spiritus regas ac ducas, ut ſemper tibi fa-
ciamus grata & placentia, Per Dominum no-
ſtrum Ieſum Chriſtum, Amen,

Benedi-

QUÆSTIONES.

I.

Quare Apostoli non mox orent Deum, ut indicet quem velit Apostolum ex tota multitudine sine Electione? Resp. Notandum nobis est Apostolos hac in re nihil tentasse nisi auspicijs & ductu Spiritus Sancti: Nam ex Sanctitate vitæ quæ in his duobus Conspicua erat, & testimonio quod omnes reddebant, non dubitabant quid alterius horum opera vellet uti Dominus, in quibus conquirendus cum officio suo satisfecerint, alterius progredi nolunt, nisi disertè Dominus quid velit declararet.

II.

An sortibus uti licitum? Resp.

Dicendum quod uti sortibus est ex vario eventu seu dispositione alicujus rei sensibilis proposito determinare aliquod dubium vel incertum: sicut ex festucis propositur per hoc quod aliquis accepit breviorē vel longiorē: seu in profectioe taxillorum: Ex hoc quod aliquis projicit plura puncta vel pauca, ut ex consilijs aliquod dubium inter homines determinatur, & si hoc fiat ad aliquid determinatè agendum vocatur fors consultoria. Si dispositio vel eventus sortium expectetur à fortuna tantum, nullum vitium est, Si mittantur
sortes

sortes ad determinandum inter homines, quis quam partem accipiat alicujus rei. Et hoc ex communi consensu comittitur fortunæ. Causa tamen motiva potest esse peccatum ut si propter cupiditatem propriam vel aliquod vitium si non possunt concorditer alio modo dividere. Si aut dispositio sortium vel eventus non expectetur solum à fortuna, sed ab alia causa hoc est dupliciter. Uno modo à causa corporali, ut à dispositione stellarum & sic cum actus stellarum ad hoc se non extendat: superstiosum est & illicitum: Et non caret occulto pacto demonum. Alio modo quando expectatur eventus & dispositio sortium à causa spiritali dirigente & hoc est dupliciter, Uno modo à Damone & hoc est illicitum: quia includit familiaritatem & pactum cum Dæmonibus. alio modo à Deo expectatur immediatè vel mediantibus Angelis sanctis, & hoc non est illicitum secundum se, si fiat Cum reverentia debita.

